FIL-QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

MAĠISTRAT NATASHA GALEA SCIBERRAS B.A., LL.D.

Kawża Nru: 446/2006

Il-Pulizija
(Spettur Nadia Lanzon, Spettur Pierre Grech, Spettur Raymond Cassar)

vs

John Mary sive James Axiak
(ID 297572 (M))

Illum: 16 ta' Dicembru 2020

Il-Qorti,

Rat illi permezz ta' dawn il-proċeduri, l-imputat **John Mary sive James Axiak** jinsab akkużat talli f'dawn il-Gżejjer, fil-15 ta' April 2006 u matul it-tmien xhur ta' qabel din id-data, b'diversi atti magħmulin fi żminijiet differenti li jiksru l-istess disposizzjonijiet tal-liġi, u li kienu magħmulin b'riżoluzzjoni waħda:

a) Kellu fil-pussess tiegħu d-droga eroina, liema droga nstabet f'tali ċirkustanzi li juru li ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu;

b) Forna jew ipprokura jew offra li jforni jew li jipprokura d-droga eroina;

c) U aktar talli sar reċidiv ai termini tal-Artikoli 49 u 50 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta wara sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) nhar is-16 ta' April 2004, liema sentenza saret definittiva.

Rat it-talba tad-difiża magħmula minnha fis-seduta tat-8 ta' Ottubru 2018, li permezz tagħha talbet lil din il-Qorti sabiex tassumi l-funzjoni ta' Qorti dwar id-Droga ai termini tal-Artikolu 8(3) tal-Kap. 537 tal-Liġijiet ta' Malta[1];

Rat ukoll id-digriet tagħha tal-istess jum, li permezz tiegħu, fuq talba tad-difiża, ħatret bħala espert, lill-Psikologa Forensika Dr. Roberta Holland, sabiex tirrelata lill-Qorti bil-miktub dwar jekk fl-ewwel lok, l-imputat kienx dipendenti fuq id-droga eroina fiż-żmien tal-każ odjern u ċioe` f'April 2006 u matul ix-xhur ta' qabel din id-data u fit-tieni lok, kemm il-darba tali dipendenza tirriżulta, jekk din kinitx waħda gravi u medika;

Semgħet u rat ix-xhieda prodotta mid-difiża dwar it-talba tagħha jew li għaliha għamlet referenza l-istess difiża in sostenn tat-talba tagħha, u rat ir-relazzjoni ppreżentata minn Dr. Roberta Holland fis-seduta tal-21 ta' Jannar 2019, kif ukoll ix-xhieda tagħha tal-istess jum;

Rat ukoll l-atti kollha tal-każ u d-dokumenti esebiti;

Semgħet it-trattazzjoni tad-difiża u rat illi l-Prosekuzzjoni rrimettiet ruħha għall-provi prodotti.

Ikkunsidrat:

Illi f'dan il-każ, kif ingħad, l-imputat qed jiġi akkużat bi traffikar u pussess aggravat tad-droga eroina, riferibbilment għall-jum tal-15 ta' April 2006 u t-tminn xhur ta' qabel din id-data, kif ukoll talli rrenda ruħu reċidiv, u dan wara li skont it-teżi tal-Prosekuzzjoni, l-imputat allegatament instab fil-pussess ta' qratas kontenenti d-droga eroina u oġġetti oħrajn relatati mad-droga f'żewġ okkażjonijiet ossia fil-31 ta' Ottubru 2005 u fil-15 ta' April 2016 rispettivament.

Mix-xhieda tal-**Uffiċjal tal-*Probation* Ivan Sultana** tal-5 ta' Marzu 2007, maħtur minn din il-Qorti kif diversament preseduta sabiex isegwi lill-imputat fil-mori tal-proċeduri fuq Ordni Temporanja ta' Superviżjoni, jirriżulta illi l-imputat ammetta miegħu illi kellu problema tad-droga. Sa dakinhar, l-imputat kellu kuntatt maċ-Ċentru tad-*Detox.* Skont ix-xhud, l-imputat attenda biss għall-ewwel appuntament li kellu ffissat miegħu, u falla t-tliet appuntamenti li huwa ngħata wara għal fini ta' l-Ordni ta' Superviżjoni.[2] Fix-xhieda tiegħu tat-13 ta' April 2007, l-istess Uffiċjal tal-*Probation* jixhed għal darb'oħra li l-imputat baqa' m'attendiex għall-appuntamenti mogħtija lilu.[3] Fix-xhieda tal-15 ta' Ġunju 2007, madankollu, l-istess Uffiċjal tal-*Probation* jgħid illi l-imputat beda jattendi

[1] Ara a fol. 147 tal-proċess.

[2] Ara din ix-xhieda a fol. 38 u 39 tal-proċess.

[3] Ara a fol. 54 u 55 tal-proċess.

b'mod regolari għas-sessjonijiet miegħu. Huwa jixhed illi fiż-żmien ta' din ix-xhieda, l-imputat kellu l-vizzj tad-droga, u li l-istess imputat qallu li kien jieħu l-eroina b'mod regolari. Dak iż-żmien, għalkemm l-imputat beda jattendi l-Aġenzija Caritas, ma kienx hemm motivazzjoni ġenwina da parti tiegħu sabiex jegħleb il-vizzju.[4] L-istess Uffiċjal tal-*Probation* jerġa' jixhed fit-18 ta' April 2008 u dan fis-sens illi l-imputat reġa' m'attendiex għall-appuntamenti mogħtija lilu u li kien qata' wkoll il-kuntatt mal-Aġenzija Caritas.[5]

Xehed ukoll l-**imputat** fis-seduta tad-9 ta' Ottubru 2013, li jgħid illi fis-sena 2005, huwa kien jagħmel użu mid-droga eroina. Mistoqsi jekk kienx juża d-droga kuljum, huwa jgħid illi kien jieħu d-droga "*Darba iva u darba le u gieli kuljum, skont il-flus hux*"[6] u li forsi kien jieħu "*4 darbiet kuljum. Ezattament ma niftakarx*"[7]. Jgħid illi wara dak iż-żmien huwa għamel programm kontra l-vizzju tad-droga ġewwa San Blas u li ma kienx qed jagħmel użu mid-droga. Fiż-żmien tax-xhieda tiegħu, kien għadu qiegħed jattendi l-*Outreach* darba fil-ġimgħa u jħalli l-kampjuni tal-eroina.[8]

Xehed in oltre **Noel Cassar** in rappreżentanza tal-Aġenzija Caritas, li jgħid illi fiż-żmien tax-xhieda tiegħu, ossia fit-13 ta' Frar 2017, l-imputat kien jinsab ġewwa l-programm residenzjali tal-Caritas, f'San Blas, li kien ilu fil-programm tliet xhur u li kien sejjer tajjeb.[9] F'xhieda sussegwenti tat-13 ta' Frar 2019, l-istess **Noel Cassar** jgħid illi l-imputat kien qiegħed il-ħabs u li ma sarx iżjed kuntatt mal-Aġenzija mit-12 ta' Ottubru 2018.[10]

Kif ingħad iżjed 'il fuq, in sostenn tat-talba tagħha u b'mod partikolari għal dak li jiddisponi l-Artikolu 8(2) tal-Kap. 537 tal-Liġijiet ta' Malta, id-difiża talbet lill-Qorti sabiex taħtar espert bil-għan illi jiġi determinat jekk fiż-żmien tal-każ odjern, l-imputat kienx dipendenti fuq l-eroina, u jekk kemm il-darba tali dipendenza tirriżulta, jekk din kinitx waħda gravi u medika. Tajjeb jingħad illi llum il-liġi tirrikjedi biss illi r-reat li bih il-persuna akkużata tkun mixlija jkun sostanzjalment attribwibbli għad-dipendenza ppruvata fuq id-droga tal-akkużat, b'dan għalhekk illi m'għadx hemm il-ħtieġa li wieħed juri illi tali dipendenza fuq id-droga kienet ukoll waħda gravi u medika.

[4] A fol. 60 u 61 tal-proċess.
[5] A fol. 71 u 72 tal-proċess.
[6] Ara a fol. 111 tal-proċess.
[7] A fol. 111 tal-proċess.
[8] Ara din ix-xhieda a fol. 109 sa 121 tal-proċess.
[9] Ara din ix-xhieda a fol. 140 u 141 tal-proċess.
[10] Ara a fol. 186 sa 188 tal-proċess.

Mir-relazzjoni tal-espert nominata minn din il-Qorti ossia l-Psikologa Forensika Dr. Roberta Holland[11], jirriżulta illi wara li hija assessjat lill-imputat bil-mod spjegat minnha fl-istess relazzjoni tagħha, hija tgħid hekk:

> "Fil-każ ta' l-imputat, peress li hu ma setax jiftakar eżatt il-kronoloġija bid-dati tad-dinamika madwar l-użu tad-droga, ittieħdet l-istorja tiegħu matul dawn l-aħħar ħmistax il-sena. Dan kien mill-2003 l'hawn. Ittieħed dan iż-żmien peress li kien ilu madwar erba' snin wara li kien beda juża l-eroina kuljum u għalhekk dan jikklassifika tali użu bħala wieħed dipendenti. Jidher, li jekk wieħed jinkludi anke żmien ta' astinenza u relapse, jew meta kien qiegħed jieħu xi sostitut fil-forma ta' mediċina (eż. Methadone), f'dawn l-aħħar ħmistax il-sena, l-istorja tiegħu kienet kontinwa u persistenti. Fil-fatt, perjodi sporadiċi ta' astinenza u relapse, u li wieħed jirrikorri għal sostitut ta' l-eroina, huma kkunsidrati bħala sintmi ta' dipendenza. Mill-informazzjoni miġbura mill-intervista klinika, u rrappurtat iżjed il-fuq f'dan ir-rapport, jidher li l-kriterji u sintomi li jistgħu ikunu identifikati huma dawn li ġejjin:
>
> **DSM-5 Opioid Use Disorder (DSM-5, 2013, pg. 541)**
>
> ***A. A problematic pattern of opiod use leading to clinically significant impairment or distress, as manifested by at least two of the following, occuring withing a 12-month period:***
>
> ***Criterion 1: Opioids are often taken in larger amounts OR over a longer period than was intended.*** L-imputat żied fl-użu u fil-frekwenza ftit tax-xhur wara li beda juża l-eroina.
>
> ***Criterion 2: There is a persistent desire or unsuccessful efforts to cut down or control substance use.*** Minkejja li kien induna li l-eroina rikbitu, u xtaq jieqaf, huwa ma rnexxilux. Anke jekk kien hemm xi perijodi fejn huwa waqaf għal xi żmien permezz tal-programm, huwa reġa waqa fil-vizzju wara xi xhur.
>
> ***Criterion 3**: **A great deal of time is spent in activities necessary to obtain the stimulant, use the stimulant, or recover from its effects.*** Il-ħajja ta' l-imputat kienet iddur madwar l-akkwist u l-użu ta' l-eroina. Kif qal hu, "saret parti minn ħajti". Il-ġurnata ma kienet tinkludi l-ebda attivita produttiva ħlief l-isforz li kien jagħmel biex jara kif se jakkwista l-flus ħalli jkollu biex jixtri d-droga.
>
> ***Criterion 4: Craving, or a strong desire or urge to use opioids.*** Bejn darba u oħra, huwa kien ikollu kilba għal-eroina u anke meta kien jieqaf mill-użu, kif jerġa' jiġi f'kuntatt magħha, kien jerġa juża. Dan juri li l-

[11] Din ir-relazzjoni tinsab esebita a fol. 159 *et seq* tal-proċess.

kilba dejjem kienet hemm u dan minn xhin jgħaddu l-effetti tad-doża preċedenti. Il-fatt li reġa rkada anke wara xi xhur wieqaf jindika li l-kilba baqgħet preżenti għal żmien wara d-ditossifikazzjoni.

Criterion 5: Recurrent substance use resulting in a failure to fulfill major role obligations at work, school, or home. L-imputat kien waqa lura fil-pagamenti tar-renta, f'dawk tal-kontijiet tad-dawl u l-ilma, ma' kumpaniji telefoniċi, u anke tella d-djun. Kien jagħżel li jgħaddi mingħajr affarijiet bżonnjużi u bażiċi, bħal l-ikel, biex ikun jista' jibqa' jieħu d-droga.

Criterion 6: Continued opioid use despite having persistent or recurrent social or interpersonal problems caused or exacerbated by the effects of the opioids. Huwa baqa juża minkejja li spiċċa mingħajr ħbieb li seta' jafda fuqhom għas-sapport, u l-ftit li kellu kienu ġeneralment kriminoġeniċi. Il-ħajja soċjali, kif ukoll personali kienet mimlija minn attivita relatata mad-droga u mat-teħid tad-droga. Huwa spiċċa bil-problemi ma' sid il-kera, fetaħ każijiet kriminali, daħal il-ħabs, u kellu problem ma' l-aġenziji tas-servizzi msemmija aktar 'il fuq.

Criterion 7: Important social, occupational, or recreational activities given up or reduced because of substance use. L-imputat ma baqax jaħdem u ma kienx kapaċi jżomm xogħol regolari. Il-ħajja tiegħu kienet xotta minn attivitajiet produttivi jew sani, kemm fuq livell personali, kif ukoll dak interpersonali. Il-ħajja soċjali kienet imxekkla wkoll diversi drabi mill-fatt li kellu jitlaq kollox u jidħol fil-programm jew il-ħabs.

Criterion 8**: **Recurrent opioid use in situations in which it is physically hazardous. Għalkemm kien joqgħod attent li ma jieħux *overdose*, huwa baqa' jieħu minkejja li l-użu ta' l-eroina huwa minnu fih riskjuż, u minkejja li kien jaf li huwa ta' ħsara għalih. Kellu wkoll esperjenzi fejn meta uża bil-labra, dan kellu konsegwenzi serji, ('*bad hit*'), imma xorta reġa għamel użu mil-labra biex jamministra lilu nnifsu d-droga.

Criterion 9: Continued opioid use despite knowledge of having a persistent or recurrent physical or psychological problem that is likely to have been caused or exacerbated by the substance. Kif intqal iżjed il-fuq, huwa baqa juża minkejja li kien jaf bil-ħsara u l-effetti negattivi li kellha d-droga u d-dipendenza tagħha fuqu u fuq il-ħajja tiegħu.

Criterion 10: *Tolerance, as defined by either of the following:*

a) A need for markedly increased amounts of the substance to achieve intoxication or desired effect. L-imputat kellu jżid fl-ammont sabiex jottjeni l-istess livell ta' effett. L-imputat stqarr ukoll li kien hemm drabi fejn ħa l-*methadone* mid-Detox u xorta uża l-eroina.

***b)	A markedly diminished effect with continued use of the same amount of the substance.*** Huwa kellu jibqa juża sabiex iħossu normali u m'hux biss biex iħoss l-effetti pjaċevoli li kienet ittih l-eroina. Minkejja li kien żied fid-doża, huwa ma rrappurtax li sofra xi *overdose.*

Criterion 11: Withdrawal, as manifested by either of the following:

***a)	The characteristic opioid withdrawl syndrome refer to Criteria A and B of the criteria set for stimulant withdrawal).*** Kien hemm perjodi sporadiċi, u anke oħrajn iżjed fit-tul meta kien fi trattament strutturat, jew fil-ħabs, meta huwa waqaf mill-eroina. L-użu tant kien sever (*heavy*), li kellu jieħu sostitut (*methadone*) u mediċini farmakoloġiċi sabiex itaffi l-effetti tan-nuqqas tal-eroina. Biex tingħata l-*methadone*, hija prassi medika li wieħed ikun qed ibati jew ikun mistenni li ser ibati minn sintomi ta' *withdrawals* imsemmija hawn taħt.

***b)	Opioids (or a closely related substance are taken to relieve or avoid withdrawal symptoms.*** Kif intqal iżjed il-fuq, huwa kien ibati minn sintomi ta' *withdrawals* meta ma jieħux eroina, u meta naqqas l-użu, jew waqaf, huwa kien amministrat il-*methadone* u mediċini farmakoloġiċi oħra.

Opiod Withdrawal (292.20)

A. Presence of either of the following:
*1.	Cessation of (or reducion in) opioid use that has been heavy and prolonged i.e., several weeks or longer).*

*2.	Administration of an opioid antagonist after a period of opioid use.*
*B.	Three (or more) of the following developing within minutes to several days after Criterion A:*
*1.	Dysphoric mood.*
*2.	Nausea or vomiting.*
*3.	Muscle aches.*
*4.	Lacrimation or rhinorrhea.*
*5.	Pupillary dilation, piloerection, or sweating.*

Abbażi ta' l-evalwazzjoni permezz tal-SCID-5-CV, l-imputat jikklassifika bħala li kellu problema ta' dipendenza mid-droga eroina u din kienet ta' livell sever. Il-klassifikazzjoni skond id-DSM-5 hija **Severe Opioid Use Disorder [304.00]**, (DSM-5, 2013, pg. 542). Huwa fil-fatt immarka s-sintomi kollha (ħdax) mis-sintomi indikati sabiex issir djanjożi ta' dipendenza minn sustanzi. Huwa kellu diffikulta fl-oqsma kollha u li jinkludu dawk fin-nuqqas ta' kontroll fl-użu (*impaired control*), diffikultajiet fil-qasam soċjali (*social impairment)*, użu riskjuż (*risky use*), u diffikultajiet farmakoloġiċi (*pharmacological criteria*). Xi wħud minn

> dawn ta' l-aħħar (Criterion 11), dehru l-iżjed fil-perjodi meta l-imputat kien jipprova jieqaf mill-użu, (DSM-5, 2013, pgs. 547-548)."[12]

Għaldaqstant, fid-dawl ta' dawn ir-riżultanzi, l-espert Dr. Roberta Holland ikkonkudiet bil-mod segwenti dwar l-imputat:

> "Mill-analiżi kollha li saret, u meta wieħed jikkunsidra kemm l-informazzjoni li pprovda l-imputat waqt l-intervista klinika, u anke għal fini tal-assessjar strutturat, wieħed jikkonkludi li l-imputat għandu storja ta' dipendenza mid-droga b'mod partikolari mid-droga eroina. Mill-assessjar strutturat, din id-dipendenza kienet klassifikata bħala waħda severa u cioe gravi. Il-klassifikazzjoni skont id-DSM-5 hija Severe Heroin Use Disorder [304.00]. Jidher ukoll li tali problema kienet ta' livell sever u gravi minn qabel il-każ odjern jiġifieri tista' tkun ikkunsidrata preżenti anke fiż-żmien tal-każ odjern."[13]

Xehed ukoll **CO 16 David Mellors** mill-Faċilita` Korrettiva ta' Kordin illi spjega li l-imputat daħal il-ħabs fis-16 ta' Ottubru 2018. Dakinhar stess l-imputat intalab jagħti kampjun tal-urina, liema kampjun irriżulta li kien pożittiv għall-morfina. Ittieħed kampjun ieħor tal-urina fis-26 ta' Novembru 2018, liema kampjun irriżulta fin-negattiv għal sustanzi lleċiti.[14]

Ikkunsidrat ukoll:

Fid-dawl tal-konklużjonijiet tal-espert Dr. Roberta Holland, kif ukoll mix-xhieda tal-Uffiċjal tal-*Probation* Ivan Mifsud, liema xhieda tmur lura għas-sena 2007, u x-xhieda tal-imputat stess, il-Qorti m'għandhiex dubju illi fiż-żmien tal-każ odjern, l-imputat kellu dipendenza severa fuq id-droga eroina. Tenut kont tan-natura tal-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tal-imputat u taċ-ċirkostanzi allegati mill-Prosekuzzjoni, tqis ukoll illi r-rekwiżiti li trid il-liġi fl-Artikolu 8(2)(a) tal-Kap. 537 tal-Liġijiet ta' Malta jissussistu u li għalhekk ir-reati li bihom jinsab mixli l-imputat kienu sostanzjalment attribwibbli għad-dipendenza tal-istess imputat fuq id-droga.

In kwantu l-progress li għamel l-imputat fil-ġlieda tiegħu kontra d-droga, l-espert Dr. Roberta Holland tgħid hekk fir-relazzjoni tagħha:

> "…l-imputat daħal fi programm residenzjali madwar sentejn u nofs ilu u segwa dan il-programm għal madwar għaxar xhur. Madankollu huwa kien kiser regola u safa mkeċċi. Minkejja dan, il-Caritas xorta kienu offrewlu l-għajnuna billi għenuh isib xogħol u offrewlu fejn joqgħod sakemm sab xi ftit ta' sabbilita` fil-ħajja. Hua rnexxielu jagħmel madwar sena fil-

[12] Ara a fol. 175 sa 178 tal-proċess.
[13] Ara a fol. 179 tal-proċess.
[14] A fol. 191 sa 198 tal-proċess.

> komunita` f'liema żmien irnexxilu jibqa mingħajr eroina u kien qiegħed jaħdem. Sfortunatament, hekk kif beda jaffaċċja l-possibilta` li jerġa' jidħol il-ħabs, peress li kellu każ ieħor antik li kien appik li jiġi deċiż, huwa ma kienx jaf jirriżolvi din is-sitwazzjoni u reġa waqa għall-eroina. Hawnhekk wieħed jara n-nuqqas ta' ħiliet ta' *coping* u anke l-effett tad-droga u d-dipendenza tagħha. Wieħed josserva wkoll l-effetti tagħha fuq tul taż-żmien u cioe anke wara pejodu twil minn meta kien waqaf mill-użu. Ta' min jinnota li huwa reġa waqa wara ftit żmien li sab ruħu fil-komunita` u dan ifisser li anke jekk ikun fil-komunita`, huwa importanti li l-imputat iżomm kuntatt kontinwu ma' xi aġenzija li tkun tista' toffrilu s-sapport neċessarju."[15]

Jidher għalhekk illi kien hemm perijodi f'ħajjet l-imputat li fihom huwa għamel sforz u progress sostanzjali sabiex jeħles mill-vizzju tad-droga, tant illi għamel madwar sena l-bogħod minnha. Sfortunament, meta ffaċjat b'sitwazzjonijiet diffiċli, madankollu, huwa reġa' lura għall-użu tad-droga. Fiċ-ċirkostanzi l-Qorti jidhrilha illi l-imputat għandu bżonn l-għajnuna sabiex jitbiegħed darba għal dejjem mid-droga u tenut kont tal-fatt illi huwa jirrispondi tajjeb meta jiġi segwit minn professjonisti f'dan il-qasam u anke wera motivazzjoni sabiex jegħleb il-vizzju meta ngħata l-opportunita`, hemm raġunijiet oġġettivi li jindikaw li l-imputat x'aktarx jiġi rijabilitat mid-dipendenza tiegħu fuq id-droga, u dan fit-termini tal-Artikolu 8(2)(ċ) tal-Kap. 537 tal-Liġijiet ta' Malta.

Il-Qorti qed tqis ukoll illi fil-każ odjern, m'hemmx ċirkostanzi li jipprekludu l-applikabilita` tal-Artikolu 8 tal-imsemmi Kap. 537.

Konklużjoni

Tenut kont ta' dan kollu, f'dan l-istadju l-Qorti tinsab sodisfatta illi l-kundizzjonijiet elenkati fl-Artikolu 8(1) u (2) tal-Kap. 537 jissussistu u għaldaqstant qed tilqa' t-talba tal-imputat **John Mary sive James Axiak** u qed tassumi l-funzjoni ta' Qorti dwar id-Droga u konsegwentement qegħda tirreferi lill-istess imputat quddiem il-Bord ta' Rijabilitazzjoni ta' Persuni li Nqabdu bid-Droga ai termini tal-Artikolu 8(3) tal-istess Kapitolu.

Tordna komunika ta' dan id-digriet lill-Bord ta' Rijabilitazzjoni ta' Persuni li Nqabdu bid-Droga.

Natasha Galea Sciberras
Maġistrat

[15] Ara a fol. 179 tal-proċess.